

*До разової спеціалізованої вченої ради
в Одеському державному університеті
внутрішніх справ*

ВІДГУК

офіційного опонента – доктора юридичних наук, старшого дослідника Пузирьова Михайла Сергійовича – на дисертацію Явтушенка Андрія Михайловича «Кримінально-виконавчі засади забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі», подану на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 26 «Цивільна безпека» за спеціальністю 262 «Правоохоронна діяльність»

Актуальність теми дисертації. Вивчення рукопису дисертаційного дослідження та публікацій здобувача за темою дисертації дає підстави стверджувати, що обрана тема – кримінально-виконавчі засади забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі, – має актуальний характер як для теорії кримінально-виконавчого права та правоохоронної діяльності, так і для практики запобігання рецидивній злочинності й удосконалення постпенітенціарного контролю в Україні.

Зазначене обумовлюється тим, що адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі, є одним із важливих правових засобів індивідуальної профілактики нових кримінальних правопорушень, а його ефективність безпосередньо залежить від належного кримінально-виконавчого забезпечення: своєчасної підготовки матеріалів адміністрацією установ виконання покарань, обґрунтованості звернення до суду, якості інформаційної взаємодії з органами Національної поліції, а також від додержання прав і законних інтересів осіб, щодо яких вирішується питання про встановлення такого нагляду.

Особливої ваги досліджувана проблематика набуває в умовах воєнного стану, коли рецидивна злочинність, організовані злочинні прояви, кримінальний вплив у місцях позбавлення волі, колабораційні діяння та інші посягання на об'єкти національної безпеки потребують системного, законного і водночас пропорційного реагування держави. У цьому контексті дослідження Явтушенка А. М. спрямоване не лише на уточнення теоретичної природи адміністративного нагляду, а й на розроблення прикладних засобів підвищення його превентивного потенціалу.

Дисертант переконливо обґрунтовує актуальність теми статистичними та емпіричними показниками. Зокрема, у роботі акцентовано увагу на стабільно високому рівні рецидивної злочинності: у 2013 році було зареєстровано 62 625 рецидивних злочинів, у 2022 році – 31 499 таких діянь, у 2023 році – 45 702 рецидивних кримінальних правопорушень; аналогічні тенденції, за висновками автора, мали місце й у 2024 році. Водночас автор відзначає, що адміністративний нагляд застосовується не до всіх осіб, які за формальними

ознаками підпадають під дію відповідного законодавства, що свідчить про наявність системних організаційно-правових і кримінально-виконавчих проблем.

Важливо й те, що з часу прийняття Закону України «Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі» у 1994 році кримінально-виконавчі засади забезпечення зазначеного державного примусу не були предметом самостійного комплексного монографічного дослідження. Отже, наявна прогалина в науковій доктрині, яку здобувач намагається заповнити шляхом поєднання кримінально-виконавчого, адміністративно-правового, кримінологічного та правоохоронного підходів. За таких обставин тема дисертації *Явтушенка Андрія Михайловича «Кримінально-виконавчі засади забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі»* є своєчасною, науково обґрунтованою та практично значущою.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Наукові положення, висновки і рекомендації, сформульовані Явтушенком А. М., у своїй більшості є обґрунтованими, послідовними та переконливими. Дисертант коректно визначив *мету* дослідження, яка полягає в розробленні науково обґрунтованих заходів, спрямованих на удосконалення доктринальних, нормативно-правових і прикладних кримінально-виконавчих засад забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі, шляхом усунення існуючих правових прогалин і колізій, а також з урахуванням позитивної зарубіжної практики і міжнародно-правових підходів з означеної проблематики дослідження.

Відповідно до поставленої мети автор сформулював комплекс взаємопов'язаних *завдань*, серед яких: 1) визначення стану і методології досліджень питань, що стосуються змісту кримінально-виконавчих засад забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі; 2) з'ясування змісту і сутності поняття «кримінально-виконавчі засади забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі»; 3) встановлення сутності і змістовних елементів міжнародно-правових актів з питань реалізації кримінально-виконавчих засад забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі; 4) визначення нормативно-правової природи кримінально-виконавчих засад забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі; 5) здійснення аналізу принципів реалізації кримінально-виконавчих засад забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі; 6) встановлення сучасного стану і тенденцій реалізації кримінально-виконавчих засад забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі; 7) з'ясування змісту сучасної політики у сфері запобігання та протидії злочинності в Україні та її впливу на формування кримінально-виконавчих засад забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі; 8) формулювання головних напрямів удосконалення взаємодії органів та установ виконання покарань з питань, що

стосуються кримінально-виконавчих засад забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі; 9) визначення сутності, змісту і особливостей громадського контролю у правовому механізмі реалізації кримінально-виконавчих засад забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі.

Автором використано сучасні вітчизняні та зарубіжні наукові джерела, законодавчі й підзаконні нормативно-правові акти України, аналітичні матеріали тощо. *Список використаних джерел* складає 276 найменувань.

Методологічна основа дисертації є достатньо широкою. Автор використав діалектичний, формально-логічний, догматичний, порівняльно-правовий, історико-правовий, системно-структурний методи, методи аналізу і синтезу, екстраполяції, абстрагування, моделювання, соціального натуралізму, статистичні та соціологічні методи. Застосування такого комплексу методів дозволило розглянути досліджувану проблематику як цілісний правовий, організаційний і превентивний феномен.

Позитивної оцінки заслуговує *емпірична база* дисертації. Її становлять: відомості офіційної державної статистики, дані Єдиного реєстру досудових розслідувань, Єдиного державного реєстру судових рішень, офіційна інформація Міністерства юстиції України, Міністерства внутрішніх справ України, Офісу Генерального прокурора, архівні матеріали ДКВС України за 1995–2025 роки, результати анонімного опитування 2628 респондентів із числа персоналу органів та установ виконання покарань, працівників Національної поліції України, здобувачів вищої освіти юридичного профілю у 9 областях України, а також матеріали вивчення 237 кримінальних проваджень і адміністративних деліктів з означеної тематики наукового пошуку.

Наведене свідчить, що отримані автором результати ґрунтуються не лише на аналізі наукових джерел і чинного законодавства, а й на значному фактичному (емпіричному) матеріалі, який дозволяє робити висновки про реальний стан кримінально-виконавчого забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі, та його проблемні аспекти.

Достовірність і новизна наукових положень, висновків і рекомендацій.

Комплексне опрацювання наукових джерел, законодавчих і підзаконних нормативно-правових актів, правозастосовної практики та емпіричних даних дало змогу Явтушенку А. М. сформувати власне бачення наукової проблеми та запропонувати низку положень, що характеризуються науковою новизною або містять її елементи.

До найбільш вагомих наукових положень дисертації, на думку офіційного опонента, слід віднести такі:

1) вперше на теоретичному рівні з'ясовано зміст і сутність поняття «кримінально-виконавчі засади забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі», запропоновано авторське визначення зазначеної категорії як визначеного на законодавчому та іншому нормативно-правовому рівні виду діяльності правоохоронних органів та

установ виконання покарань, який пов'язаний зі створенням (гарантуванням) належних умов для виконання органами Національної поліції України спільно з іншими суб'єктами, залученими до цього процесу, рішень суддів щодо встановлення для певних категорій осіб, які звільняються з кримінально-виконавчих установ закритого типу і слідчих ізоляторів, даного виду державного примусу та відповідних правообмежень, а також для ефективного контролю за їх поведінкою з метою запобігання вчиненню ними нових кримінальних правопорушень;

2) вперше розроблено головні напрями удосконалення взаємодії органів та установ виконання покарань з питань, що стосуються кримінально-виконавчих засад забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі, що знайшло відображення у запропонованому автором проекті Закону України та порівняльній таблиці до нього;

3) обґрунтовано необхідність розширення переліку об'єктів адміністративного нагляду з урахуванням підвищеної суспільної небезпеки окремих категорій засуджених, зокрема осіб, які відбувають покарання за кримінальні правопорушення проти основ національної безпеки України, колабораційну діяльність, пособництво державі-агресору, шпигунство, перешкоджання законній діяльності Збройних Сил України та інших військових формувань, а також осіб, пов'язаних з організованою злочинністю та злочинним впливом;

4) доведено необхідність посилення громадського контролю у правовому механізмі реалізації кримінально-виконавчих засад адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі, та запропоновано відповідні зміни до кримінально-виконавчого законодавства і законодавства про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі;

5) удосконалено теоретико-прикладні підходи щодо принципів реалізації кримінально-виконавчих засад адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі, зокрема шляхом аргументації необхідності закріплення принципів законності й справедливості у профільному законодавстві;

6) дістали подальшого розвитку наукові підходи до оцінки сучасного стану й тенденцій реалізації адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі, а також до визначення критеріїв ефективності кримінально-виконавчої, запобіжної та координаційної діяльності відповідних суб'єктів.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що матеріали дослідження впроваджено (що підтверджено відповідними актами) та мають перспективи подальшого використання у: практичній (правоохоронній) діяльності, науково-дослідній роботі та освітньому процесі.

Апробація матеріалів дисертації. Основні наукові результати дисертації відображено в 16 публікаціях, із них 5 статей – у наукових виданнях, включених МОН України до Переліку наукових фахових видань з юридичних наук, 11 тез

доповідей у збірниках матеріалів науково-практичних конференцій, круглого столу і форуму.

Отже, результати дослідження пройшли належну апробацію у фаховому науковому середовищі.

Оцінка змісту дисертації. Дисертація складається з анотацій українською та англійською мовами, переліку умовних позначень, вступу, трьох розділів, що містять дев'ять підрозділів, висновків, списку використаних джерел (276 найменувань) та додатків. Повний обсяг дисертації становить 315 сторінок, із яких 197 сторінок займає основний текст. Структура роботи є логічною, відповідає меті та завданням дослідження, забезпечує послідовний перехід від теоретико-методологічного аналізу до прикладних пропозицій щодо вдосконалення галузевого законодавства і правозастосовної (правоохоронної) практики.

У *вступі* обґрунтовано вибір теми дослідження, висвітлено ступінь вивчення проблеми і зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами; визначено мету й завдання, об'єкт і предмет дослідження; розкрито наукову новизну і практичне значення отриманих результатів; подано інформацію про апробацію результатів дослідження, публікації здобувача, структуру та обсяг дисертації.

Розділ 1 «Теоретичні та методологічні основи дослідження проблем, пов'язаних з реалізацією кримінально-виконавчих засад забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі України» має концептуальне значення для всієї роботи, оскільки в ньому закладено методологічну, понятійну та міжнародно-правову основу подальшого дослідження.

У підрозділі 1.1 *«Стан і методологія дослідження питань, що стосуються змісту кримінально-виконавчих засад забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі»* автором здійснено аналіз наукової розробленості проблематики, окреслено основні методологічні підходи до її дослідження та обґрунтовано необхідність самостійного вивчення саме кримінально-виконавчих засад забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі. Позитивно слід оцінити висновок дисертанта про те, що попри наявність праць з адміністративно-правових, кримінологічних і кримінально-виконавчих аспектів адміністративного нагляду, комплексного дослідження його кримінально-виконавчого забезпечення досі не здійснювалось. Дисертант також простежує етапи розвитку відповідного правового інституту після прийняття у 1994 році базового Закону України та показує, що окремі зміни законодавства не усунули існуючих прогалин щодо кола об'єктів адміністративного нагляду, взаємодії суб'єктів і належного інформаційного забезпечення.

У підрозділі 1.2 *«Зміст і сутність поняття “кримінально-виконавчі засади забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі”»* дисертант послідовно розкриває зміст ключової для роботи правової категорії. Заслуговує на підтримку використання системно-

структурного, мовно-семантичного та формально-юридичного підходів, за допомогою яких автор показує, що установи виконання покарань не є сторонніми щодо адміністративного нагляду, а виконують важливу забезпечувальну функцію: визначають коло засуджених, які можуть бути об'єктами нагляду, готують матеріали і подання до суду, передають необхідну інформацію територіальним органам Національної поліції та беруть участь у створенні передумов для подальшої ресоціалізації звільнених осіб. Саме у цьому підрозділі сформульовано підґрунтя для подальших законодавчих пропозицій щодо уточнення мети адміністративного нагляду, удосконалення інформаційної взаємодії та усунення правових прогалин.

У підрозділі 1.3 *«Сутність і змістовні елементи міжнародно-правових актів з питань, що пов'язані зі змістом кримінально-виконавчих засад забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі»* досліджено міжнародні стандарти та зарубіжний досвід у сфері постпенітенціарного контролю, нагляду і супроводу осіб, звільнених з місць позбавлення волі. Автор класифікує міжнародно-правові джерела на акти загального характеру, міжгалузеві стандарти поводження із засудженими та джерела, безпосередньо пов'язані з предметом дисертації. Вдалим є порівняння різних моделей реалізації такого державного примусу: поліцейської, пробаційної та змішаної. Це дозволило дисертанту обґрунтувати потребу перегляду українського законодавства з урахуванням європейських стандартів, міжнародних гарантій прав людини та практики держав, де функції нагляду й соціальної адаптації розподілені між кількома суб'єктами.

Розділ 2 «Соціально-правова природа, принципи та сучасний стан реалізації кримінально-виконавчих засад забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі» спрямований на розкриття змісту адміністративного нагляду як правового, соціального, запобіжного та кримінально-виконавчого інституту.

У підрозділі 2.1 *«Соціально-правова природа кримінально-виконавчих засад забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі»* автор аналізує адміністративний нагляд не лише як форму поліцейського контролю, а як комплексний механізм державного примусу, що має запобіжну, виховну, правозахисну і ресоціалізаційну спрямованість. Дисертант обґрунтовує, що правова природа адміністративного нагляду має визначатися на законодавчому рівні, а не переважно через відомчі інструкції. Такий підхід є переконливим, оскільки безпосередньо пов'язаний з конституційними вимогами законності, верховенства права та діяльності органів державної влади лише на підставі, у межах повноважень і у спосіб, передбачені законом.

У підрозділі 2.2 *«Принципи реалізації кримінально-виконавчих засад забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі»* досліджено керівні засади відповідної діяльності та обґрунтовано доцільність їх спеціального нормативного закріплення. Позитивно оцінюється прагнення автора поєднати загальноправові, міжгалузеві та галузеві принципи, зокрема законність, повагу до прав і свобод людини,

справедливість, диференціацію та індивідуалізацію, взаємодію суб'єктів, поєднання контролю з виховним і соціально-реабілітаційним впливом. Важливо, що дисертант не обмежується декларативним переліком принципів, а пов'язує їх із конкретними недоліками законодавчої регламентації, включаючи відсутність окремої норми про мету адміністративного нагляду.

У підрозділі 2.3 *«Сучасний стан і тенденції реалізації кримінально-виконавчих засад забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі»* автором проаналізовано статистичні, організаційні та правозастосовні показники, що характеризують реальний стан цієї діяльності. Наукову цінність має встановлення дисертантом стійких проблем практики: направлення адміністраціями установ виконання покарань подань до суду не щодо всіх засуджених, які за формальними ознаками підпадають під адміністративний нагляд; наявність судових відмов унаслідок неналежної підготовки матеріалів; неналежний обмін інформацією між установами виконання покарань і територіальними органами поліції; неприбуття окремих звільнених осіб до обраного місця проживання. У цьому підрозділі емпірична складова дисертації найбільш виразно підтверджує практичну значущість обраної теми.

Розділ 3 «Основні напрями удосконалення кримінально-виконавчих засад забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі» має виразно прикладний характер і містить пропозиції, спрямовані на підвищення ефективності законодавчого та організаційного забезпечення досліджуваної діяльності.

У підрозділі 3.1 *«Зміст сучасної політики у сфері запобігання та протидії злочинності в Україні та її вплив на формування кримінально-виконавчих засад забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі»* автор аргументує, що сучасна державна політика у сфері запобігання та протидії злочинності не приділяє належної уваги зниженню рівня рецидивної злочинності, особливо серед осіб, звільнених з установ виконання покарань. Важливим є висновок про те, що в умовах воєнного стану потребують особливої уваги нові категорії потенційно небезпечних осіб, зокрема засуджені за кримінальні правопорушення проти основ національної безпеки, колабораційну діяльність, пособництво державі-агресору, а також особи, пов'язані з організованою злочинністю та злочинним впливом. У цьому контексті обґрунтованими є пропозиції щодо розширення кола об'єктів адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі, та залучення уповноважених органів з питань пробації до соціальної адаптації таких осіб.

У підрозділі 3.2 *«Головні напрями удосконалення взаємодії органів та установ виконання покарань з питань, що стосуються кримінально-виконавчих засад забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі»* дисертант аналізує взаємодію адміністрацій установ виконання покарань, органів Національної поліції, суду, прокуратури, органів пробації та інших учасників запобіжної діяльності. Позитивно слід оцінити те, що автор розглядає взаємодію не як формальний міжвідомчий обмін

документами, а як погоджену систему правових, організаційних, інформаційних і профілактичних дій, спрямованих на недопущення рецидиву після звільнення особи з місць позбавлення волі. Практично значущими є пропозиції щодо належного оформлення матеріалів до суду, передачі кримінологічно важливої інформації, контролю за прибуттям піднаглядної особи до місця проживання та нормативного врегулювання відповідальності суб'єктів за неналежну взаємодію.

У підрозділі 3.3 «Громадський контроль у правовому механізмі реалізації кримінально-виконавчих засад забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі» автор розкриває значення громадського контролю як додаткової гарантії законності, дотримання прав людини та ефективності адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі. Заслуговує на увагу висновок дисертанта про те, що відсутність у Законі України «Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі» та у Кримінально-виконавчому кодексі України спеціальних норм щодо громадського контролю створює ризики формального або надмірно репресивного застосування цього виду державного примусу. Сильною стороною підрозділу є поєднання правозахисного підходу з практичними потребами профілактики (запобігання) рецидивної злочинності, що дає змогу розглядати громадський контроль не як зовнішнє втручання, а як елемент підвищення прозорості та легітимності діяльності відповідних суб'єктів.

Висновки дисертації відповідають поставленим завданням і загалом впливають зі змісту проведеного дослідження. Вони містять як теоретичні узагальнення щодо сутності кримінально-виконавчих засад адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі, так і конкретні пропозиції щодо удосконалення законодавства та практики його застосування. Загалом зміст дисертації свідчить про логічну послідовність наукового пошуку: від визначення методологічних і понятійних засад – до аналізу стану правозастосування (правоохоронної практики) та розроблення прикладних рекомендацій із проблематики дослідження.

Дискусійні положення та зауваження щодо дисертації. Позитивно в цілому оцінюючи зміст рукопису дисертації, слід звернути увагу на наявність у ньому низки дискусійних питань, зокрема:

1. Автор роботи практично у всіх її підрозділах веде мову про особливості застосування адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі, в умовах воєнного стану. Поряд із тим, узагальненого їх переліку в окремому підрозділі чи висновку їх не здійснив, що важливо з огляду визначення теоретичної та практичної значущості цієї дисертації.

Таким чином, відповідь на це питання здобувач має надати у ході публічного захисту своєї дисертації.

2. Наводячи аргументи щодо розширення на законодавчому рівні об'єктів адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі, автор в основу такого підходу поклав критерій суспільної небезпеки особи, але

не обґрунтував у достатній мірі такий підхід. Ураховуючи зазначене, дисертанту під час захисту слід навести додаткові аргументи з даного приводу.

3. Обґрунтувавши актуальність теоретичного і практичного значення тематики дослідження, дисертанту варто було б навести достатні аргументи щодо активізації наукових пошуків з обраної проблематики. Такий підхід дав би можливість здобувачу підвищити рівень репрезентативності отриманих результатів дослідження, а також змістовно доповнити всі елементи наукової новизни цієї роботи.

4. У підрозділі 1.3 «Сутність і змістовні елементи міжнародно-правових актів з питань, що пов'язані зі змістом кримінально-виконавчих засад забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі» автор у більшій мірі зосередив свою увагу на змісті та лише в загальних рисах відобразив сутність цих джерел. Ураховуючи зазначене, дисертанту в ході захисту варто більш детально розкрити вказане питання, що важливо у контексті тих науково обґрунтованих пропозицій, що стосуються удосконалення національного правового механізму з означеної тематики дослідження.

Наведені зауваження носять дискусійний характер, відображають власну наукову позицію офіційного опонента і можуть слугувати підставою для наукової дискусії під час публічного захисту дисертації. Зазначені зауваження не впливають на загальну позитивну оцінку наукової праці здобувача.

Висновок щодо відповідності дисертації встановленим вимогам (повнота викладу дисертації в опублікованих працях; виконання вимог академічної доброчесності).

Основні положення дисертації з належним ступенем повноти були відображені у наукових статтях, підготовлених та опублікованих дисертантом, кількість і якість яких відповідає вимогам щодо публікацій, зарахованих за темою дисертації.

Аналіз тексту дисертації Явтушенка А. М. «Кримінально-виконавчі засади забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі» свідчить про відсутність порушень автором вимог академічної доброчесності. У роботі наявні посилання на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень і відомостей; дотримано вимоги норм законодавства про авторське право; надано достовірну інформацію про результати наукової діяльності; використано методики дослідження та джерела інформації. У роботі не виявлено ознак академічного плагіату, фабрикацій чи фальсифікацій.

Викладені в дисертації рекомендації та пропозиції щодо удосконалення кримінально-виконавчих засад забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі, є теоретично обґрунтованими та аргументованими.

Тема дисертації є актуальною, сформульовані автором висновки та рекомендації мають значення для науки кримінально-виконавчого права, адміністративного права, кримінології, а також для практичної

(правоохоронної) діяльності органів та установ виконання покарань, Національної поліції, органів прокуратури та інших суб'єктів запобігання рецидивній злочинності.

Дисертація написана грамотною юридичною мовою та оформлена відповідно до вимог, що ставляться до такого роду наукових праць.

Дисертація відповідає спеціальності, за якою здійснене дослідження.

ЗАГАЛЬНИЙ ВИСНОВОК:

Дисертація **Явтушенка Андрія Михайловича «Кримінально-виконавчі засади забезпечення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі»**, подана на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань **26 «Цивільна безпека» за спеціальністю 262 «Правоохоронна діяльність»**, є самостійною завершеною науковою працею, містить нові науково обґрунтовані результати проведених досліджень, які розв'язують конкретне наукове завдання, що має істотне значення для науки та практики правоохоронної діяльності, відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 (зі змінами), Вимогам до оформлення дисертації, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40 (зі змінами), та пп. 5–9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами), а її автор **Явтушенко Андрій Михайлович** заслуговує присудження ступеня **доктора філософії з галузі знань 26 «Цивільна безпека» за спеціальністю 262 «Правоохоронна діяльність»**.

Офіційний опонент:

Начальник кафедри правових дисциплін
навчально-наукового інституту роботи з персоналом
Національної академії Національної гвардії України
доктор юридичних наук, старший дослідник,
полковник

Михайло ПУЗИРЬОВ